

Dagboek van Farah Karimi in Pakistan en Afghanistan

Tweede-Kamerlid Farah Karimi reisde op uitnodiging van Stichting Vluchteling en de Ikon naar Pakistan en Afghanistan. Het GroenLinks Magazine mocht een paar fragmenten kiezen uit het dagboek dat zij bijhield.

18 augustus 2000

Vanmiddag bezoeken wij het vluchtelingenkamp Akora Khattak in Pakistan, op een afstand van anderhalf uur van Pashawar vandaan. Als we de hoofdweg verlaten komen we in een woestijnlandschap terecht. De zon schijnt ook rond een uur of 5 genadeloos - hitte en stof, nauwelijks schaduw. We rijden langs de tenten, kaparaks geheten, die je eigenlijk geen tenten kunt noemen. Een paar stokken, een stuk stof of een plasticzak als dak. Verder ook huizen, gebouwd van leem en modder. Hier wonen tussen 30 en 35 duizend mensen. We spreken uitgebreid met een gezin in een van de huizen. Ze waren tijdens de Russische bezetting al eens gevlucht, daarna weer teruggekeerd naar Afghanistan, en sinds bijna een halfjaar voor de tweede keer in Pakistan. Aanhoudende oorlog, het gevaar dat jonge mannen van het gezin zouden moeten gaan vechten, of voor de Taliban of voor de Noordelijke Alliantie zijn de voornaamste redenen geweest om te vluchten.

Meteen komen alle problemen in het kamp aan de orde: werkloosheid, nauwelijks hulp en voorzieningen, en een rijkelijke corruptie. Zelfs de nieuwkomers moeten steekpenningen betalen voor het pasje waarmee ze voedselhulp kunnen ontvangen. En ook om in aanmerking te komen voor assistentie bij het bouwen van een huis. De Pakistaanse kampchefs moeten betaald worden, maar ook de Afghaanse leden van de zogenoemde Raad van het kamp. Dit verhaal hoor ik vandaag meerdere malen van andere vluchtelingen.

20 augustus

We vertrekken 's ochtends vroeg weer naar Akora Khattak. Een jonge man werpt zich op als spreekbuis van de mensen in de tenten en wil dat ik met hem spreek. Ik luister naar hem, maar ik maak duidelijk dat ik graag met vrouwen wil spreken. Inmiddels wordt het behoorlijk druk om mij heen, en iedereen wil zijn eigen verhaal kwijt. Mensen klagen over gebrek aan hulp en ze praten allen over de corruptie in de kamp. Inmiddels hebben vrouwen zich verzameld in een van de tenten, velen weduwen. Ze praten door elkaar, ze huilen. Ik voel me totaal machteloos en weet me geen raad met de situatie. Ik kan alleen luisteren,

maar zelfs dat is niet meer mogelijk in het gedrang. Ik ben woedend, alle hulporganisaties, alle donoren, alle VN-instellingen hebben de mond vol van dat zij in hun hulpverlening de meeste aandacht geven aan de zwakkeren, aan weduwen. Maar deze vrouwen zijn van alle hulp verstoken. Zij vertellen dat zij alleen het hoofd boven water kunnen houden door te bedelen. Later die dag zal de directeur van het Internationale Rescue Committee (IRC) de corruptie bevestigen en zeggen dat de hulporganisaties maar de helft van de vluchtelingen bereikt. Volgens mij nog een optimistische schatting.

Maliha, onze Afghaanse begeleidster, vertelt mij over het seksuele geweld tegen vrouwen en de prostitutie in de kamp. Vrouwen worden gedwongen tot seksuele diensten, in ruil voor huisvesting of andere hulpgoederen. Prostitutie is naast bedelen voor vele vrouwen het enige alternatief om

voor zichzelf en voor hun kinderen te kunnen zorgen. Ook jonge meisjes worden regelmatig lastig gevallen. Tijdens een ander gesprek met vrouwen die middag vertellen zij dat de mannen het probleem zijn. Ze zijn werkloos, er zijn geen activiteiten voor ze. De meesten mishandelen dan vrouwen en raken verslaafd aan hasjij en opium. De vrouwen pleiten voor meer projecten en activiteiten voor mannen. Maliha en ik proberen de kwestie van de veiligheid en het seksuele geweld in de kamp met hen te bespreken, zonder resultaat, ze klapten dicht, voor de rest praten zij vrijuit over alles, ook over de corruptie.

22 augustus

In de Nederlandse ambassade in Islamabad krijg ik een herhaling te horen van wat ik al op het ministerie van Buitenlandse Zaken in Nederland te horen had gekregen: mij wordt afgeraden naar Afgha-

nistan te reizen. De ambassadeur durft ook niet iemand van de ambassade met ons mee te laten reizen, te gevaarlijk, vindt men. Ik vraag me dan af hoe betrouwbaar de individuele ambtsberichten (van de ambassade) over de asielverhalen van Afghaanse vluchtelingen in Nederland zijn, als men zelf niet naar Afghanistan reist? Hoe betrouwbaar is dan de informatie die de ambassade uit de tweede of derde hand krijgt over het asielrelaas van mensen?

24 augustus

We vertrekken met een VN-vlucht naar Kabul. Als eerste vallen de mannen op met lange baarden. Een rondreis in Kabul laat me diep schrikken. De stad is totaal verwoest. Sinds ruim vijf jaar is er niet meer in de stad gevochten, maar de puinhoop is alsof de stad gisteren is beschoten. Scholen, ziekenhuizen, bedrijven, bioscopen en huizen zijn kapot. Onvoorstel-

baar. En hier wonen ook nog mensen.

(...)

In zo'n huis is er dan ook een kamer vrijgemaakt waarin een vrouw die een middelbare school heeft bezocht les geeft aan meisjes. Het gaat eigenlijk alleen om lezen en schrijven. Deze plekken worden scholen genoemd, maar het zijn in feite alfabetiseringscentra. Het hele onderwijssysteem is in elkaar gestort. En meisjes is sowieso niet toegestaan om naar school te gaan. Dit is eigenlijk het grootste drama van Afghanistan. Hele toekomstige generaties worden tegengehouden in hun ontwikkeling.

(...)

De mensen zijn buitengewoon gastvrij. Iedereen nodigt ons uit om te blijven eten. Het minste dat we moeten doen is blijven thee drinken. Deze eerste dag verandert al mijn verwachtingen van de reis naar Afghanistan. Voor het vertrek had ik door alle de negatieve adviezen twijfels over het bezoeken van Afghanistan, maar nu, nadat ik zie hoe wij door de gemeenschappen in dorpen met open arm worden ontvangen, ben ik blij dat ik op de uitnodiging ben ingegaan. Mensen zeggen hoe blij ze zijn dat er iemand is gekomen om zich te laten informeren over hun problemen en dat ze dus toch niet vergeten zijn. Het feit dat ik ook direct met mensen in hun taal kan praten is een groot voordeel. Over alles wordt gesproken.

26 augustus

Na veel moeite en aandringen brengt Karimi een bezoek aan vijf vrouwen die voor de hulp-

organisatie IRC werken, red.

Het is haast een ondergrondse actie om bij vrouwen thuis te komen, de straat wordt bewaakt door de mannen van het IRC, de auto stopt voor de deur, ik stap eruit, de deur gaat onmiddellijk open en ik ben binnen. De auto rijdt weg. We

Het is haast een ondergrondse actie om bij vrouwen thuis te komen

hebben een uur. Vijf vrouwen vertellen over de onmogelijkheden van hun werk. Voor iedere vrouw die IRC in dienst neemt, neemt de organisatie ook een mannelijke familielid (vader, broer of echtgenoot) in dienst. Deze mannen begeleiden vrouwen overal, zij heten ook 'escorts' en zijn ook 'de telefoon' van vrouwen met het kantoor. Vrouwen communiceren door deze mannen met hun mannelijke collega's. Ze hebben allen gewerkt voordat de Taliban kwamen. De toekomst zien ze zwart en ze durven niet voor de camera te praten. Met warme omhelzingen begeleiden zij mij tot de deur. De deur gaat dicht, ik vertrek en zij blijven achter, binnen hun vier hoge muren. Ik kan moeilijk mijn tranen tegenhouden.

29 augustus

Morgenochtend vroeg vertrek ik naar Karachi en vandaar naar Amsterdam. De rest van het ploeg blijft nog een paar dagen. Op de terugvlucht vlieg ik over Iran, voor het eerst sinds 17 jaar ben ik dan in Iran, helaas alleen in de lucht. ■